

РЕШЕНИЕ

№ 19

гр. Раднево, 20.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РАДНЕВО в публично заседание на двадесет и трети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Асен Цветанов

при участието на секретаря Росица Д. Динева
като разгледа докладваното от Асен Цветанов Гражданско дело №
20235520100654 по описа за 2023 година

Предявени са искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК във вр. чл. 9 ЗПК.

Производството е образувано по искова молба на „АПС Бета България“ ЕООД, действащ чрез пълномощника юрисконсулт Ц., срещу П. Б. Б., с която се предявява иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК във вр. чл. 9 ЗПК. Ищецът твърди, че на 02.11.2016 г. между „Кредисимо“ ЕАД и ответника П. Б. бил сключен договор за потребителски кредит № 755809 от 02.11.2016 г., с който бил отпуснал кредит в размер на 2000 лв., която била преведена по Б. сметка на ответника. Твърди, че главницата била разсрочена на 18 месечни вноски по 130,72 лв. в срок до 10.05.2018 г. Твърди, че бил уговорен ОЛП в размер на 41,24% и ГПР от 50,00 %. Твърди, че в общите условия било уговорено, че при забава се дължи лихва в размер на законната лихва върху всяка забавена вноска. Твърди, че вземането на кредитодателя било прехвърлено на ищеца с договор за цесия от 02.03.2021 г. и приложение № 1 от 23.02.2021 г., за което длъжникът бил уведомен на 01.04.2021 г., че било прехвърлено вземане в общ размер на 2979,64 лв. Твърди, че претендира главница в размер на 1904,67 лв. за всички вноски с настъпил падеж, сумата от 317,57 лв. договорна лихва, дължима за периода от 02.11.2016 г. до 10.05.2018 г., както и сумата от 757,40 лв. мораторно обезщетение за периода от 02.11.2016 г. до 02.03.2021 г. Твърди, че правили опит да уредят отношенията с ответника извънсъдебно,

но били неуспешни, тъй като ответникът отказвал да погасява задълженията си. Твърди, че било образувано чгд № 391/2023 г. по описа на РС-Раднево, по което била издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК за претендираните вземания, но ответникът подал възражение в срока по чл. 414 ГПК. Поради това иска от съда да постанови решение, с което да бъде признато вземането му от 1904,67 лв. главница по договора за кредит за всички вноски с настъпил падеж, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК, сумата от 317,57 лв. договорна лихва, дължима за периода от 02.11.2016 г. до 10.05.2018 г., както и сумата от 757,40 лв. мораторно обезщетение за периода от 02.11.2016 г. до 02.03.2021 г.

В срока по чл. 131 от ГПК е постъпил писмен отговор от ответника П. Б. Б., чрез адв. Г., с който оспорва исковете. Твърди, че никога не е имала отношения с ищцовото дружество, което не е материално легитимирано да претендира вземания по процесния договор. Твърди, че не оспорва сключването на договора за кредит с Кредисимо ЕАД, но твърди никога да не е била уведомявана за прехвърляне на вземането на трето лице. Твърди, че вземането е погасено по давност към датата на уведомяването ѝ за прехвърленото вземане, в който смисъл прави възражение за погасяване на задължението по давност. Твърди, че било напълно неясно по какъв начин бил формиран ГПР от 50% при лихва от 41,24%, поради което договорът за кредит бил нищожен на основание чл. 10 и чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК вр. чл. 22 ЗПК поради липса на посочен ГПР, при което съгласно чл. 23 ЗПК се дължала само чистата стойност на кредита. Излага съображения за липса на ясна методика за изчисляване на претендираните възнаградителни лихви и мораторно обезщетение, които били силно завишени. Иска отхвърляне на исковете.

Съдът, като взе предвид исканията и доводите на страните, събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

С протоколно определение от 23.01.2024 г. е обявен за окончателен проекта на доклад по делото, с който на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ГПК съдът е обявил за признати и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че между П. Б. Б. и „Кредисимо“ ЕАД е бил сключен договор за потребителски кредит № 755809 от 02.11.2016 г., с който ѝ е

отпуснат кредит в размер на 2000 лв., която сума била усвоена от ответника.

На основание чл. 146, ал. 1, т. 5 от ГПК съдът е разпределил доказателствената тежест като е възложил по иска с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 9 ЗПК ищецът следва да докаже настъпил падеж на всички месечни вноски за главница в размер на 1904,67 лв. и дължима договорна лихва в размер на 317,57 лв., дължима за периода от 02.11.2016 г. до 10.05.2018 г., а по иска за мораторно обезщетение наличие на главен дълг и настъпил падеж на вземането.

На ответника му е указано да докаже наведените възражения за нищожност на клаузи от договора.

С оглед установените безспорни факти е видно, че ответникът е получил в заем сумата от 2000 лв. по договор за потребителски кредит № 755809 от 02.11.2016 г. /л.17-18/ и се е задължил да я върне на 18 вноски по погасителен план, посочен в приложение № 1 към договора за кредит /л.19 от делото/. Видно е, че първата месечна вноска е с падеж 10.12.2016 г., а последната с падеж 10.05.2018 г. Всички месечни вноски имат посочена еднаква стойност от 130,72 лв.

Относно възражението за липса на уведомяване за цесията от 02.03.2021 г., съдът намира следното:

Ищецът е цесионер, а уведомяването на длъжника от последния е без правно значение (чл. 99, ал. 3 и 4 от ЗЗД; така и Тълкувателно решение № 142-7 от 11.11.1954 г. на ОСГК на ВС и Р № 123-2009-II т.о. на ВКС), поради което не може това да стане в хода на процеса от страна на ищеца като цесионер. В съдебната практика на ВКС, обективизирана в решение № 123-2009-II т.о. на ВКС, е прието, че доколкото законът не поставя специални изисквания за начина, по който следва да бъде извършено уведомлението, то получаването на същото в рамките на съдебното производство по предявен иск за прехвърленото вземане не може да бъде игнорирано. В същото решение е посочено още, че това уведомление следвало да изхожда от цедента, а не от цесионера, а именно уведомление от цедента, с което той уведомява ответницата, че е цедирал на ищеца процесните вземания с договора за цесия от 02.03.2021 г., което не е извършено и не било връчено на ответника. Връчената ѝ искова молба изхождала от ищеца/цесионер, а не от цедента. Поради това не може да се приеме, че с нея последният е съобщил на

ответницата договора за цесия. Ето защо не може да се приеме, че ответницата е уведомена от цедента за цедиране на процесните вземания на ищеца и с връчването на препис от договора за цесия от 02.03.2021 г. с останалите приложения на исковата молба, защото в този договор въобще не било посочено кои вземания се цедират на ищеца. Поради това връчването му не удовлетворява изискванията на чл. 99, ал. 3 и 4 ЗЗД.

Установеното в чл. 99, ат. 3 и 4 от ЗЗД задължение на цедента да съобщи на длъжника за прехвърляна на вземането, за да произведе то своето прехвърлително действие спрямо него и третите лица, имало за цел да защити длъжника срещу ненадлежно изпълнение на задължението му на лице, което не е носител на вземането. Доколкото прехвърленото вземане е възникнало от правоотношение между длъжника и стария кредитор (седента), напълно логично е въведеното от законодателя изискване съобщението за прехвърлянето му да бъде извършено именно от стария кредитор (седента). Едно такова уведомяване ще създаде за длъжника достатъчна сигурност за извършената замяна на стария му кредитор с нов и щяло да обезпечи точното изпълнение на задълженията му на лице, овластено по смисъла на чл. 75 ЗЗД да ги получи. Поради това правно релевантно за действието на цесията е единствено съобщението до длъжника извършено от седента (стария кредитор), а не и от цесионера (новия кредитор). Докато предишният кредитор не съобщи на длъжника за станалата цесия, тя не произвежда за него и третите лица своето прехвърлително действие. Поради това за тях кредитор на прехвърленото вземане си оставал единствено седента, докато не настъпи посоченото в чл. 99, ал. 4 от ЗЗД отлагателно условие (чл. 25 ЗЗД). А това означава, че докато седентът не съобщи на цедирания длъжник за станалата цесия, тя не произвежда своето прехвърлително действие за него и всички трети лица. Поради това не може да им бъде и противопоставена от новия кредитор. За длъжника и третите лица кредитор на цедираното вземане си остава до съобщението по чл. 99, ал. 4 от ЗЗД само седента и то без оглед на това, че в отношенията му с цесионера то е произвело своето действие между тях и вече не принадлежало на първия от датата на цедирането му. Независимо, че с постигането на съгласие за преминаване на вземането новият му носител става титуляр на същото в отношенията си със стария кредитор, за да има това прехвърляне същото действие и спрямо третите лица и длъжника, цесията му следва да бъде съобщена на последния от седента (чл.

99, ал. 4 от ЗЗД). Докато това отлагателно условие не настъпило, в отношенията между цесионера и длъжника това вземане не е прехвърлено. Поради това за последния негов титуляр не е бил цесионера, на което основание не той е и активно материалноправно легитимиран да иска признаване на съществуването му в негова полза /изпълнението му от длъжника, защото за него то не принадлежи/ не съществува в полза на цесионера, а на цедента. Такава е постоянната и задължителна практика на ВКС по този въпрос (така ТР № 142-7 от 11.11.1954 на ОСГК на ВС, което е задължително за всички съдилища съгласно чл. 130, ал. 2 от ЗСВ; Р № 123-2009 г.-П т.о., ТК на ВКС, което е постановено по реда на чл. 290 от ГПК; Р № 640-2005 г.- П г.о. на ВКС и Опр. № 623-2009 г. П г.о., ТК на ВКС).

С оглед на всичко изложено е видно, че нито в основното производство, нито в присъединените частни граждански дела, има документи, изхождащи от цедента за уведомяване на ответницата за извършено прехвърляне на вземането в полза на ищеца. Това води до единствения извод, че ищецът не е материалноправно легитимиран да претендира вземането по договора за кредит на ответницата с „Кредисимо“ АД. Това пък води до закономерен извод за неоснователност на исковата претенция и съответно нейното отхвърляне като неоснователна.

Извън горното пък по същество могат да се отбележат следните обстоятелства:

От погасителния план е видно, че е уговорен лихвен процент по кредита от 21,24% и ГПР от 50%. Не е ясно дали е техническа грешка посочения ОЛП в погасителния план, с оглед посоченото в ИМ същият да е 41,24%.

В случая е видно, че договора за кредит е сключен при ГПР в размер на 50%, което означава, че като обезпечен кредит е сключен на максималния праг по ЗПК в размер на 50 %. От друга страна обаче „Кредисимо“ ЕАД като финансова институция, даваща много кредити на физически лица, едва ли е убягнала съдебната практика за нищожност на клаузи за възнаградителна лихва, за неустойки, при сключване на обезпечени кредити при ГПР над 30 %. Служебно известно е на съдията-докладчик от съдебните дела на физически лица с „Кредисимо“ ЕАД, че разпоредбата на чл. 4-1 от договора за кредит предвижда, че когато кредитополучателят посочи в заявлението, че ще предостави обезпечение, същият следва да представи Б. гаранция или

договор за поръчителство с одобрено от „Кредисимо“ ЕАД лице, в кратък срок от подписване на договора за кредит. Настоящият случай не е различен от стандартния масов случай на сключен бланков договор да потребителски кредит с „Кредисимо“ ЕАД.

Сключеният между страните договор за кредит попада под правната регламентация на Закона за потребителския кредит, в който е посочено изчерпателно какво следва да е съдържанието на договора за кредит. Липсата на изрично посочените в чл. 22 във вр. с 10, ал. 1 и чл. 11 ЗПК реквизити на договора за кредит водят до недействителност на същия. В случая обаче договорът не отговаря на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, съгласно който договорът за потребителски кредит задължителна следва да съдържа „годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин“. Годишният процент на разходите следва да включва всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва и се изчислява по специална формула. Спазването на това изискване дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР, респ. цялата дължима сума по договора. В договора кредиторът се е задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и ГПР в нулев размер. Липсва обаче ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита /кои компоненти точно са включени в него и как се формира посоченият размер/. Съобразно разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Следователно в посочената величина, представляваща обобщен израз на всичко дължимо по кредита, следва по ясен и разбираем за потребителя начин да бъдат включени всички разходи, които заемотателят ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение, включително и разходите, които ще бъдат направени във връзка с обезпечението на кредита. В случая в договора за кредит липсва яснота досежно тези обстоятелства. При липсата на

данни за наличие на други разходи по кредита, освен лихва в размер на 352,96 лв. /изчислена от съда на основание чл. 162 ГПК чрез сумиране на компонента лихва от погасителния план/, при лихвен процент от 21,24 %, не става ясно как е формиран ГПР от 50 %. Това е така, защото в нито една част от договора за кредит и погасителния план не може да се разбере как се формира ГПК от 50%. Няма как да се подмине обстоятелството, че ГПР не е посочен в договора за кредит, а в погасителния план, което също е нарушение на чл. 11 ЗПК. Всички тези обстоятелства водят на извод, че е налице липса на посочен ГПР.

Отделно от това следва да се посочи, че не е ясно какъв е реалният ГПР, което възпрепятства и съдът да направи извод дали същият реално не надхвърля петкратния размер на законната лихва, предвид забраната по чл. 19, ал. 4 ЗПК, поради което съдът приема, че посочения ГПР в договора единствено като абсолютна процентна стойност и с посочване на общата сума, дължима от потребителя е нарушено императивното изискване по чл. 11, ал. 1, т. 10 ГПК. Посочената разпоредба има за цел да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи потребителя във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. В този см. е и изискването на чл. 10, параграф 1, б. "ж" от Директива 2008/48/ЕО, където е въведено изискването, че: "се посочват всички допускания, използвани за изчисляването на този процент". Тази разпоредба е транспонирана и съответства на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, като съобразно с разпоредбата на чл. 23 от Директивата, съгласно която държавите членки следва да установят система от санкции за нарушаване на разпоредбите на настоящата директива и да гарантират тяхното привеждане в изпълнение, в чл. 22 от ЗПК е установено, че нарушение на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК представлява основание за недействителност на договора за кредит. Следва да се отчете и обстоятелството, че и без специални знания е видно, че ако в ГПР беше включено и възнаграждението за поръчителство /което е в размер около 70 % от стойността на кредита/, то размерът му неминуемо би надхвърлил максимално определения праг на ГПР от 50% - посочен в погасителния план ГПР от 42,38 % с прибавени около 70 % се явява стойност от около 113 %. Подобни такси и възнаграждения за получен потребителски кредит противоречи не само на българските закони, в частност чл. 26, ал. 1,

предл. 2 и 3 ЗЗД, чл. 19, ал. 4 вр. ал. 5 ЗПК, чл. 22 ЗПК вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК и чл. 146, ал. 1 ЗЗП вр. чл. 143, ал. 1 ЗЗП вр. чл. 24 ЗПК, но и на Директива 2008/48/ЕО и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

С оглед гореизложеното съдът намира, че договорът за потребителски кредит, сключен между страните се явява и недействителен на основание чл. 26, ал. 1, предл. 2 ЗЗД във вр. чл. 19, ал. 4 вр. ал. 5 ЗПК и не поражда целените правни последици.

Съгласно чл. 22, вр. чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, договор за потребителски кредит е недействителен, ако не са посочени приложимият лихвен процент и условията за прилагането му. Липсва разпоредба за условията за прилагането на лихвения процент в случая /единствено е посочен в погасителния план/. Липсва уточнение за базата, върху която се начислява лихвеният процент - дали върху целия размер на кредита или върху остатъчната главница, т.е. не става ясно как е разпределян лихвеният процент във времето - за какъв период, върху цялата дължима главница или съобразно поетапното ѝ намаляване. Без значение дали лихвеният процент е фиксиран или променлив, следва в договора за кредит да са посочени условията /начините/ за прилагането му. Това изискване не е изпълнено в разпоредбите на договора за кредит. В договора не е посочен нито лихвения процент, нито ГПР. В този смисъл съдът намира, че е налице нарушение на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, която е императивна. В този смисъл е постановеното решение № 106 от 27.03.2023 г. на ОС-Стара Загора по в.т.д. № 25/2023 г., 2-ри търговски състав, постановено по идентично от фактическа страна дело и със същата финансова институция, касаещ точно договор за предоставяне на кредит от разстояние.

Според чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 7 -

12, договорът е недействителен. Касае се за изначална недействителност, тъй като посочените в разпоредбите императивни изисквания са изискуеми при самото сключване. С оглед изложеното, съдът приема, че не са спазени тези на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, поради което договорът за кредит е недействителен. За разлика от унищожаемостта, която се инициира от съответната страна, за нищожността съдът следи служебно и при констатиране се позовава на

същата в мотивите при обсъждане основателността на исковете.

От друга страна е видно, че последната падежна дата е настъпила на 10.05.2018 г., с оглед на което 5-годишната давност за вземането е изтекла на 10.05.2023 г. Ответникът е направил възражение за погасяване по давност на вземането, но е видно, че производството по делото е образувано на 21.04.2013 г. съгласно правилото на чл. 422, ал. 1 ГПК, тъй като на тази дата е постъпило заявлението по чл. 410 ГПК в съда /виж ч.гр.д. № 1644 от 2023 г. на РС-Стара Загора/. Затова и принципно вземането не е погасено по давност, тъй като не е изтекла изискуемата по закон 5-годишна давност от последната падежна дата, когато настъпва изискуемостта на кредита. Но на фона на горните съждения за липса на материално правна легитимация на ищеца да претендира вземането, то и към настоящия момент вземането вече ще е погасено по давност по отношение на реалното материално правно легитимирано лице – кредитополучателят.

С оглед всички изложени по-горе съображения искът ще се отхвърли като неоснователен.

По разноските:

На ответника се дължат разноски съгласно чл. 78, ал. 3 ГПК съобразно отхвърлената част от исковете. Ответникът е сторил разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. /платено на 2 пъти – 1 път от 150 лв. и 1 път от 250 лв./, които следва да се присъдят в цялост.

Мотивиран от горното съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни предявените от „АПС Бета България“ ЕООД, вписано в ТР при АВ с ЕИК 203374133, със седалище и адрес на управление: град София, бул. „България“ № 81В, ап. 3, срещу П. Б. Б., ЕГН *****, с адрес гр. Раднево, ул. *****, установителни иски по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 9, ал. 1 ЗПК за признаване за установено вземане за главница в размер на 1904,67 лв. по договор за потребителски кредит № 755809 от 02.11.2016 г., сключен между „Кредисимо“ АД и П. Б. Б., за договорна възнаградителна лихва от 317,57 лв. за периода от 02.11.2016 г. до 10.05.2018 г. и за мораторно обезщетение от 757,40 лв. за периода от 02.11.2016 г. до 02.03.2021 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение

на парично задължение по чл. 410 ГПК № 208/11.07.2023 г. по ч.гр.д. № 391 по описа за 2023 г. на РС-Раднево.

ОСЪЖДА „АПС Бета България“ ЕООД, вписано в ТР при АВ с ЕИК 203374133, със седалище и адрес на управление: град София, бул. „България” № 81В, ап. 3, да заплати на П. Б. Б., ЕГН *****, с адрес гр. Раднево, ул. *****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от 400 лв. (четиристотин лева) разноси за производството.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Окръжен съд – Стара Загора в двуседмичен срок от връчването на препис.

Съдия при Районен съд – Раднево: _____